

*Н. В. Кравченко,
к.е.н., доцент,
А. А. Біліченко,
студентка,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОБЛІК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Інтелектуальний капітал в сучасних умовах господарювання є стратегічним ресурсом розвитку. З огляду на це, все більше уваги приділяється вивченню інтелектуальних ресурсів, процесів їх відтворення, методичного забезпечення їх обліку, що є фактором підвищення конкурентоспроможності підприємств.

У сучасній економічній літературі інтелектуальний капітал аналізується в чотирьох взаємопов'язаних аспектах: 1) цінність, що визначається як актив, здатний приносити дохід; 2) система, що являє собою сукупність взаємопов'язаних елементів; 3) процес, який відображає наявність відтворювальних характеристик, пов'язаних із кругообігом; 4) результат, що означає пріоритет у процесі споживання. Більшість дослідників та практиків притримуються думки, що на рівні підприємства інтелектуальний капітал є сумою трьох складових: людський капітал (індивідуальний рівень); структурний капітал (організаційний рівень); споживчий капітал (рівень групи).

Окрім визначення суті та структури будь-яке економічне явище чи процес потребує оцінки, оскільки "те що піддається оцінці, піддається й управлінню". Вперше практичне втілення процедури оцінювання інтелектуального капіталу здійснила шведська компанія "Scandia AFS". Прийняти рішення про це компанію змусили певні ринкові умови. В сучасній економічній літературі нараховується більше 30 методик оцінки інтелектуального капіталу та окремих його елементів. В загальному, до основних ознак того, що компанія володіє інтелектуальним капіталом відносять: ринкова капіталізація компанії перевищує її балансову вартість; співвідношення нематеріальних і матеріальних активів знаходиться в діапазоні 5/1 — 16/1 (за коефіцієнтом Тобіна). Сьогодні у багатьох транснаціональних компаній коефіцієнт Тобіна коливається від 5 до 10. Для підприємств із науковомістких галузей, інтернет-компаній, а також тих, що займаються розробкою програмного забезпечення коефіцієнт Тобіна може становити кілька сотень. Це означає, що матеріальні активи практично не задіяні у створенні вартості, а головним виробничим фактором є інтелектуальний капітал.

Для вітчизняної практики господарювання характерним є те, що більша частина об'єктів інтелектуальної власності не введена до господарського обігу (не відображається у бухгалтерському обліку), оскільки більшість вітчизняних підприємств відображають «нематеріальні активи» як незначні суми або ставлять прочерк. Як вважають експерти, 90-100% нематеріальних активів не відображаються в обліку та звітності, а частка облікованих нематеріальних активів на Україні не перевищує 1% (для порівняння, США - 13%).

Науковці і практики, розкриваючи нову парадигму бухгалтерського обліку, обґрунтовують доцільність відображення нових об'єктів, зокрема інтелектуального капіталу, в бухгалтерському обліку, що забезпечить усіх зацікавлених користувачів достовірною інформацією про фінансову та господарську діяльність суб'єкта господарювання. пропонують розширити перелік майнових прав на об'єкти для їх визнання і відображення в бухгалтерському обліку. Структурні зміни у системі обліку та національних стандартах дозволять уникнути більшості втрат бухгалтерської інформації, яка є дуже важливою для оцінки бізнесу і прийняття рішень з інвестування капіталу.

*С. Г. Лысевич,
к.э.н., старший преподаватель кафедры учёта, налогообложения, публичного
управления и администрирования
А. О. Бибик,
студентка,
ГВУЗ «Криворожский национальный университет»,
г. Кривой Рог, Украина*

ГЛАВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РЕФОРМИРОВАНИЯ УНИВЕРСИТЕТА В СООТВЕТСТВИИ С ТРЕБОВАНИЯМИ ЗАКОНА «О ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ»

Роль высшего образования в современном мире возрастает. Поэтому в нашей стране принят Закон «О высшем образовании» с целью его реформирования, чтобы высшее образование соответствовало новым требованиям развития общества.

Следует отметить, что в этом Законе высшее образование человека рассматривается не только как совокупность знаний, практических умений, но и наличие морально-этических ценностей, мировоззренческих и гражданских качеств, которые формируются в учебном заведении.

В статье 26 сказано, что учебное заведение, кроме образовательной деятельности, осуществляет формирование личности путём патриотического, правового, экологического воспитания, утверждение моральных ценностей, гражданской позиции, здорового образа жизни, умения свободно мыслить и самоорганизовываться в современных условиях.

Это те направления, которые ещё недостаточно развиты в университете. С нашей точки зрения, для выполнения университетом положений закона «О высшем образовании» необходимо:

1) проводить высокоэффективную профориентацию поступающих абитуриентов, чтобы максимально исключить поступление не по призванию, так как от этого зависит в дальнейшем уровень образования, качество работы будущего специалиста и его личное счастье;

2) организовывать встречи студентов с медицинскими работниками с целью пропаганды здорового образа жизни, приобщения их к спорту;